

Matematikai alapok

Nem kell túl sok, de...

Pl. $\log(ab) = ?$, $\log a^b = ?$

Egyszerűbb függvények és grafikus ábrázolásuk.

Pl. $f(x) = ax + b$ vagy $f(x) = a \sin(x - b)$

Számológép használat, számolás 10 hatványaival.

EE vagy EXP vagy $\times 10^x$ és nem y^x

Mekkora az r sugarú

kör **kerülete**, **területe**, ill. a gömb **felszíne** és **térfogata**?

Fizikai mennyiségek, mértékegységek, prefixumok, nagyságrendek

Pontos fogalmak, **definíciók** szükségesek.

Pl. a „**sugárzás**” nem fizikai mennyiség így csökkenéséről vagy növekedéséről sem beszélhetünk.

A definíció néha csak egyszerű képlet, de lehet egy mérési utasítás feltételekkel (lásd a 2. szemeszterben pl.

dozimetria).

Jelölések:

p lehet **impulzus**, de **nyomás** vagy **permeabilitási együttható** is.

Mértékegység nélkül egy számadat semmit sem mond.

Ha ismerjük a mértékegységeket, még segítségül is szolgálhatnak.

Pl. Milyen egyszerű összefüggés lehet a fény terjedési sebessége (c [m/s]), a hullámhossza (λ [m]) és a frekvenciája (f [1/s]) között?

~~$c = \lambda/f$~~ , vagy ~~$c = f/\lambda$~~ , esetleg $c = \lambda f$?

Prefixumok: (tudni kell)

10^{-18}	atto	a
10^{-15}	femto	f
10^{-12}	piko	p
10^{-9}	nano	n
10^{-6}	mikro	μ
10^{-3}	milli	m
10^{-2}	centi	c
10^{-1}	deci	d
10^0		
10^1	deka	da
10^2	hekto	h
10^3	kilo	k
10^6	mega	M
10^9	giga	G
10^{12}	tera	T
10^{15}	peta	P
10^{18}	exa	E

Nagyságrendek:

Pl.	aJ	~ atomi energia
	fm	~ atommag térbeli kiterjedése
	pm	~ röntgensugárzás hullámhossza
	GW	~ paksi erőmű teljesítménye

Megjegyzés: görög betűk és konvencionális jelentésük ismerete,

$$\text{pl. } \Delta x = x_2 - x_1$$

(Az időben vagy térben távolabbiból vonjuk le a közelebbit.)

Geometriai és fizikai optika

(fénytan)

Mi a fény?

Látható **elektromágneses sugárzás**.

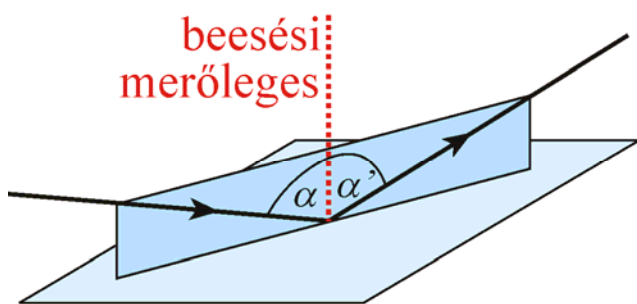
Geometriai optika (modell)

Fénysugár: igen vékony párhuzamos fénynyaláb

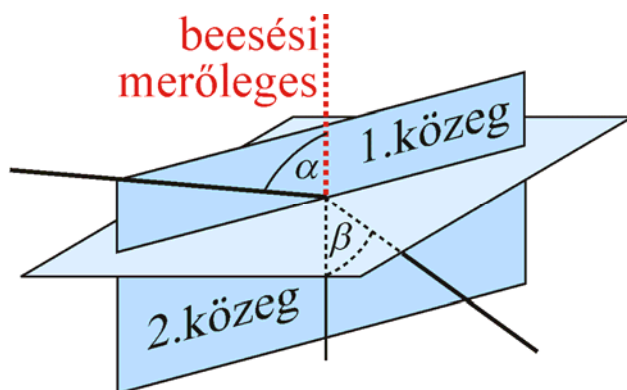
Ezt a modellt használva az optikai jelenségek széles körének magyarázata egyszerű **geometriai problémák** megoldásaként adható meg.

1. egyenes vonalú terjedés törvénye
2. visszaverődési törvény
3. törési törvény

2a, 3a) A beeső fénysugár, a beesési merőleges és a visszavert, illetve a megtört fénysugár egy síkban van.

2b) $\alpha = \alpha'$

3b)
$$\frac{\sin \alpha}{\sin \beta} = \frac{c_1}{c_2} = n_{21} = \frac{n_2}{n_1}$$

($c_1 > c_2$ ezért $n_1 < n_2$)

Minden szöget a **beesési merőlegestől** mérünk!

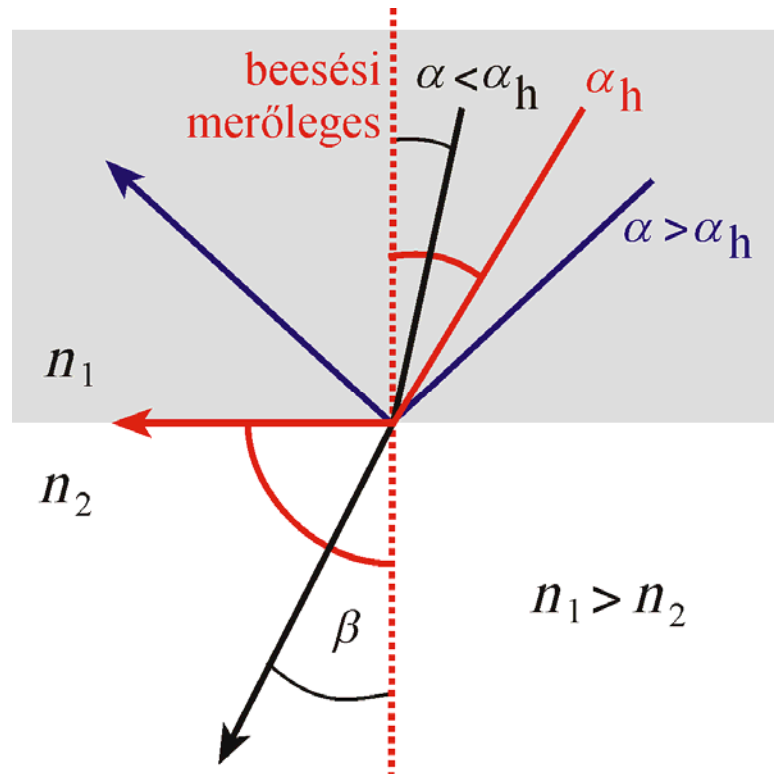
Mindez egyetlen elvből következik!

Fermat-elv

A **„legrövidebb idő elve”**: két pont között a geometriailag lehetséges utak közül **a fénysugár a valóságban azt a pályát követi, amelynek megtételéhez a legrövidebb időre van szüksége.**

Teljes visszaverődés
(Ha $n_1 > n_2$)

$$\frac{\sin \alpha_h}{\sin \frac{\pi}{2}} = \sin \alpha_h = \frac{n_2}{n_1}$$

Alkalmazások: Optikai „szál”, optikai rost, (endoszkópia)

